

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра географії та методики її викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри географії та методики
її викладання

_____ Ігор КАСІЯНИК
29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Конструктивна географія

«для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Географія та регіональні студії»
спеціальності С6 Географія та регіональні студії
галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні
відносини
мова навчання українська

2025-2026 навчальний рік

Розробник програми:

В. В. Мендерецький, доктор педагогічних наук, професор кафедри географії та методики її викладання; Б.В. Матвійчук асистент кафедри географії та методики її викладання.

Ухвалено на засіданні кафедри географії та методики її викладання

Протокол № 10 від 29 серпня 2025 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

Ігор КАСІЯНИК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. **Метою** викладання дисципліни є ознайомлення здобувачів освіти зі принципами геосистемного моделювання та прикладної реалізації географічних компетентностей.

Завдання:

- ознайомлення із методологічними засадами конструктивної географії;
- вивчення головних методів конструктивно-географічних досліджень;
- ознайомлення із принципами системи природокористування
- освоєння основ конструктивно-географічного моделювання.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	2025-2026
Семестр вивчення	1
Кількість кредитів ЄКТС	5
Загальний обсяг годин	150
Кількість годин навчальних занять	54
Лекційні заняття	24
Практичні заняття	30
Семінарські заняття	
Лабораторні заняття	
Самостійна та індивідуальна робота	96
Форма підсумкового контролю	екзамен

3. **Статус дисципліни.** Навчальна дисципліна належить до обов'язкових освітніх компонентів професійної підготовки.

4. **Передумови для вивчення дисципліни:** курс є узагальнюючим компонентом практичної підготовки фахівця географа та зорієнтований на розуміння принципів географічного моделювання.

5. Програмні компетентності навчання:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	
Загальні та фахові компетентності (ЗК, ФК)	ЗК 01	Здатність оперувати сучасними методами, концепціями і теоретичними підходами у здійсненні дослідницьких проєктів; здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.
	ЗК 05	Здатність критично мислити та генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу і мотивувати людей

		та рухатися до спільної мети, а також навчатися протягом всього життя.
	СК 01	Здатність до поглиблення теоретичних та практичних знань у галузі освітніх та географічних наук. предметних галузей.
	СК 02	Здатність застосовувати знання в освітній професійній діяльності з урахуванням новітніх досягнень педагогіки, психології і географії.
	СК 03	Здатність використовувати знання й практичні навички в галузі освітніх та географічних наук для педагогічних, психологічних і географічних досліджень.
	СК 04	Здатність застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності
	СК 06	Здатність вирішувати проблеми раціонального перетворення і розвитку природних і господарських комплексів, розміщення населення, оптимізації території і територіального планування
	СК 07	Здатність на основі розуміння сучасних наукових фактів, концепцій, теорій, принципів і методів приймати рішення з важливих проблем педагогіки, психології та географії.
	СК 10	Здатність застосовувати для формування світоглядної позиції основні сучасні положення географічних наук стосовно структури, розвитку і функціонування основних процесів географічної оболонки.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

ПРН 01	Уміти користуватися інформаційними джерелами та застосовувати їх під час формування наукових та освітніх матеріалів, розробленні наукових та освітніх проєктів.
ПРН 04	Представляти результати наукової роботи з використанням сучасних технологій, вести дискусію.
ПРН 06	Знати і аналізувати основні методи і методики навчання і використовувати їх під час навчальної, наукової та виховної діяльності.
ПРН 07	Демонструвати знання про основні закономірності розвитку живих систем та окремих організмів, їх функціонування і використання.
ПРН 08	Використовувати інноваційні підходи для розв'язання конкретних педагогічних та географічних завдань.
ПРН 09	Користуватися нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією у сфері педагогічної та наукової діяльності.

Знати:

- основні теорії, концепції конструктивної географії;

- фактори формування та функціонування системи природокористування;
- основні типи взаємовпливів господарства і довкілля;
- умови і фактори регіональної оптимізації системи природокористування;

Вміти:

- встановлювати умови застосування конкретної методологічної концепції та методів залежно від предмету конструктивно-географічного дослідження;
- використати на практиці знання про структуру природокористування;
- здійснювати структурний аналіз регіональної екоситуації;
- розробляти регіональні оптимізаційні моделі.

7. **Методи навчання.** Словесні, наочні методи; дедуктивний, індуктивний, аналітичний, метод порівняння, узагальнення, конкретизація; пояснювально-ілюстративний метод, демонстрація, метод проблемного викладу матеріалу.

8. **Засобами діагностики** результатів навчання є опитування, тести, самостійна робота, модульна контрольна робота, екзамен, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	кількість годин					
	разом	у тому числі				
		Лекційні заняття	Практичні заняття	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретичні питання конструктивної географії.						
Тема 1. Історія формування конструктивної географії. Виникнення конструктивно-географічних ідей. Необхідність розробки засад природокористування. Прикладні конструктивно-географічні напрацювання. Дослідження меліорації, містобудування, агро- і техноосвоєння територій, геоекологічних експертиз. Концептуальні основи конструктивно-географічних досліджень академіка В. І. Вернадського. Концепції українських географів, які стосувалися конструктивної географії. Геоекологічний підхід в конструктивній географії для розв’язання проблем природокористування.	14	2	2			10

Тема 2. Об'єкт і предмет конструктивної географії. Поняття про об'єкт і предмет КГ (конструкт, модель). Конструкти – моделі геосистем. Типи моделей. Тотожність і нетотожність географічної оболонки і біосфери. Моносистемні моделі географічної оболонки і біосфери. Відмінності конструкцій моделей геосистеми і екосистеми. Парадигми конструктивної географії. Природно-гос-подарські територіальні системи та «вписані системи в навколишнє середовище».	14	2	2			10
Тема 3. Напрямки конструктивно-географічних досліджень. Напрямки і завдання конструктивно-географічних досліджень. «Наука про ландшафте» Д. Л. Арманда. Поняття про блокові моделі. Поняття про моно системні і полі системні моделі (геосистем) ландшафту (ПК). Моно-системна модель ландшафту. Еволюція моно системної моделі ПК. Моно-системна модель – конструкт антропо-генно модифікованого і антропо-генного ландшафту. Мова моделей.	8	2	2			4
Тема 4. Конструктивний метод – основа побудови конструкту. Конструктивні методи – суть та історія становлення. Історичні аспекти виникнення й розвитку конструктивного методу. Принципи застосування конструктивно-го методу в географії. Поняття про конструктивний процес. Формальні методи побудови географічних моделей. А-моделі (моделі аналізу) в конструктивній географії. S-моделі (моделі синтезу) в конструктивній географії. Геоінформаційні системи в конструктивній географії.	6	2	2			2
Тема 5. Системні географічні конструкції. Системи і системний підхід у географії.	14	2	2			10

Системні географічні конструкції. Характерні ознаки географічності систем. Моделі, моделювання в конструктивній географії. Види конструктивно-географічного моделювання. Моделювання географічних систем. Напрямки модельних досліджень у конструктивній географії. Блокові моделі, об'єктні, об'єкт-об'єктні і суб'єкт-об'єктні типи моделей геосистем. Функційні явища й атрибути конструктивно-географічних моделей. Конструкти географічних систем і ландшафтів. Конструкти системних географічних процесів. Конструкти внутрішньосистемних географічних процесів. Конструкти міжсистемних географічних процесів. Моделювання внутрішньосистемних і міжсистемних процесів. Функціональні конструкти. Динамічні конструкти. Еволюційні конструкти. Географічні конструкти конфліктних, кризових і катастрофічних ситуацій. Ієрархічно ускладнені конструкти.						
Тема 6. Класифікація моделей. Типи моделей (конструктів) геосистеми. природно-антропогенна геосистема, геотехнічна система, територіальна рекреаційна система. конструкти географічних процесів. Концепції геотехнічної і природно-господарської систем. Модель – конструкт геотехнічної системи. Модель територіально-рекреаційної системи. Моделі геосистеми, які відображають взаємодію людини – суспільства – природи (геотехнічної системи, рекреаційної територіальної системи, антропо-екологічної геосистеми). Моделювання антропогенної і господарської геосистеми (антропогенного	28	2	6			20

ланд-шафту). Конструктивне районування.						
Тема 7. Конструкти антропогенно-модифікованих і антропогенних географічних систем. Поняття про антропогенізацію географічного простору (масштаби антропоген-ного впливу на природні сис-теми, сутність антропогенної мо-дифікації природного середови-ща, співвідношення понять “при-родна”, “антропогенно модиф-ікована” і “антропогенна” гео-система). Природно-антропоген-ні ландшафтні і технічні системи. Антропогенно модифіковані гео-графічні системи (типи антропо-генних модифікацій; зміни у структурі, функціях і режимі гео-систем під впливом господарс-ької діяльності; показники ступе-ня модифікованості природних геосистем). Антропогенні геогра-фічні системи. Конструктивно-географічні аспекти формування антропогенних систем. Приклади антропогенно модифікованих і антропогенних геосистем Украї-ни. Стійкість, саморегуляція і екологічна рівновага в антроп-огенних системах. Конструктив-но-географічні засади вирішення регіональних проблем.	8	2	2			4
Тема 8. Основні атрибути констр-уктивної географії. Терміни і поняття конструктивної географії. Філософські категорії в конструктивній географії. Аксиоми, закони і закономірності конструктивної географії та ландшафтознавства. Організація та організованість. Об’єкт конструктив-но-географічної організації. Структур-на організація географічних систем. Параметри, властивості, фактори та ознаки в організації географічних систем. Простір як складова організації. Поняття “середовище” в організаційних	16	2	4			10

географічних процесах. Час як характеристика організації. Стани просторово-часової організації географічних систем. Рівновага й організація географічних систем. По-ведінка та еволюція в організації гео-графічних систем. Функціонування – як прояв організованості географічних систем. Роль градієнтів і потенціалів в організації географічного процесу. Стратегія і соціальні аспекти орга-нізації географічних систем. Керуван-ня в організації географічних систем.						
Тема 9. Конструктивні підходи до дослідження стійкості в територіальних системах. Поняття про стійкість і самовідновлення геосистем. Поняття про емерджентність геосистем. Основи просторово-часового функціонування територіальних систем. Поняття про функціональні залежності між компонентами геосистем.	10	2	2			6
Тема 10. Географічні конструкти прогнозованих ситуацій. Поняття географічного прогнозу й прогнозо-ваної географічної ситуації. Поняття про довгострокове прогнозування стану середовища. Прогнозні геогра-фічні конструкти. Ландшафтно-еколо-гічне прогнозування. Мінливість територіальних систем – як основа прогнозування. Часові стани терито-ріальних систем та особливості їх моделювання. Динаміка територіаль-них систем як прогнозний чинник. Режими в територіальних системах як чинник прогнозування. Явище періо-дичності в територіальних системах. Прогнозування на основі ритмічних процесів. Прогнозування циклічних явищ у територіальних системах.	8	2	2			4
Тема 11. Концепції конструктивної географії і ландшафтознавства. Концептуальні основи	14	2	2			10

просторово-часового функціонування територіаль-них систем. Просторово-часовий кон-тинуум. Концепції функціональних залежностей між компонентами і між системами. Концепції функціональних залежностей системного і міжсис-темного рівнів. Внутрішньо системна і міжсистемна організації. Концепції структурної організації в географічних системах. Концепції антропогенної конструктивної географії. Концепції раціонального природокористування та сталого розвитку. Еволюційні кон-цепції конструктивної географії.						
Тема 12. Конструктивно-географічне картографування. Поняття «конструктивно-географічна карта» й «конструктивно-географічне картографування». Класифікація конс-труктивно-географічних карт. Поняття про карти міжсистемних відносин. Поняття про охоронні, перетворю-вальні, обмежувальні, рекультиваційні карти. Поняття про прикладні оціночні карти для с/г, селітебного, транс-портного, промислового господарства і рекреації. Карти природних ресурсів (мінеральних, біотичних, водних кліматичних). Карти стихійних, несприятливих і шкідливих явищ.	10	2	2			6
Разом годин	150	24	30			96

10. Форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, виконанні практичних завдань, а також у формі тестування та ін.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю: екзамен

10. Критерії оцінювання результатів навчання

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Поточний контроль (30 балів)	Поточний і модульний контроль (60 балів)			Іспит	
	Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	
	Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
	30 балів	20 балів	10		

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на практичному занятті – **12 балів** за одну тему (за умови виконання всіх різновидів роботи, передбачених планами заняття).

Критерії оцінювання практичного заняття.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на практичних заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на практичних заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями:

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за

		зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причиннонаслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної

		добро́чесності.
Високий (творчо-професі йний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

«Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка»

URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h7ZSJBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Контроль за самостійною роботою (10 балів)

Контроль за самостійною роботою відбуватиметься за допомогою бесіди (опитування), письмових відповідей.

На самостійне опрацювання відведено 5-6 питань у межах кожної теми. Правильна відповідь зараховується аналогічно до поточного контролю, за критерієм зараховано чи незараховано. Для отримання максимальної оцінки (10 балів) необхідно опрацювати усі теми. Для мінімальної (6 балів) достатньо 60 % (7 тем).

Модульна контрольна робота (20 балів)

Модульна контрольна робота складається з теоретичних питань трьох рівнів складності: **I рівень - відтворювальний (1-4 питання) – 1 бал, II рівень (5-6 питання) – 2 бали та III рівень (практичне завдання) – 2 бали.**

Максимально можлива оцінка за дві модульні контрольні роботи – **20 балів (МКР 1 – 10 балів), (МКР 2 – 10 балів)**. Мінімальний необхідний рівень за кожну МКР – 6. Такого рівня робота має включати виконані правильно тести репродуктивного рівня, відкриті питання (II рівень) - містити вичерпну характеристику явища з конкретними прикладами, а розв'язання практичного завдання крім правильної кінцевої відповіді також хід розв'язання.

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Неформальна освіта. Визнання в К-ПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної та/або інформальної освіти регламентовано «Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)».

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- волонтерська діяльність.

Екзамен (40 балів)

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях; не виконав або виконав МКР, завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Здобувачі вищої освіти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до екзамену. Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком навчального процесу. Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі екзамену, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості. В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

Екзамен проводиться у формі письмового опитування за питаннями екзаменаційного білета. Білет іспиту складається з трьох питань. Питання екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв:

високий рівень 40-36 б.	Здобувач виявляє глибокі фундаментальні знання теорії, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 35-30 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу. Здобувач уміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
середній рівень 29-24 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; викладає матеріал непослідовно. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше як 23 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач неспроможний виконати стандартні завдання навіть після спрямувальних питань викладача. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення. Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень

**Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень
здобувачів вищої освіти**

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
67-74	D (задовільно)	задовільно	
60-66	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)		

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету та з дозволу ректора університету.

Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Основи геополітики і географія зовнішньоекономічних зв'язків»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю отримав незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії, яку створюють за розпорядженням декана факультету.

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачу вищої освіти не присвоюють. В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)»

https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання технічних засобів для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор). Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення відеоконференцій.

12. Рекомендована література

Основна

1. Царик Л.П. Конструктивна географія. Навчальний посібник – Тернопіль: Редакц. –видавн. відділ ТНПУ, 2016. – 128 с.
2. Прикладна екологія. Навчальний посібник. За ред.. проф. Царика Л.П. Ч.1. Біоекологічний і геоекоекологічний виміри . Тернопіль: СМП «Тайп», 2017. – 210 с.
2. Петлін В.М. Конструктивне ландшафтознавство. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. –357 с.+9 рис.
3. Петлін В.М. Конструктивна географія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.. Івана Франка, 2010. – 544 с. +рис.
4. Шищенко П.Г., Гавриленко П.Г. Конструктивно-географічні основи раціонального природокористування. К.: ДП «Прінт Сервіс», 2015.

Додаткова література

1. Генеральна схема планування території України. – К.: Державний науково-дослідний інститут проектування міст «Дніпромисто», 2000.
2. Кілінська К. Основи географічного прогнозування : Навч. метод. посібник. Чернівці: Рута, 2003. 60 с.
3. Чернюк Г.В. Касіяник І.П., Матвійчук Б.В., Федорчук І.В., Ноосферна оптимізація взаємовідносин людини і природи // Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної, туризмологічної та екологічної науки: матеріали II-ї міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 15 жовтня 2020 р.). – Тернопіль: Вектор, 2020. – 364 с.
4. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії. – Одеса: Астропринт. 2001. –559 с. (с.95-96, 102, 157-162).
5. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. Підручник / О.І.Шаблій. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 444 с.
6. Чернюк Г.В., Касіяник І.П., Любинська І.Б. Геофізичні показники ґрунту для екологічної експертизи ландшафтів Прут-Дністровської рівнини // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Екологія. 2020. Вип. 5. С. 47–58.
7. Tsaryk, L., Kovalchuk, I., Tsaryk, P., Kuzyk, I., Tsaryk V. (2022). Geoeological contradictions in the functioning of urban ecosystems in conditions of increased anthropogenic impact and abnormal weather-climate changes. Journal of Geology, Geography and Geocology, 31(2), 398-407. doi: <https://doi.org/10.15421/112237>

8. Ljubomyr Tsaryk, Andrii Kuzyshyn, Petro Tsaryk Wybrane aspekty ekologicznych wymiarów rozwoju ekoturystyki w sieciach narodowych i regionalnych parków krajobrazowych Ukrainy / Annales Universitatis Mariae Curie-Sklodowska, sectio B–Geographia, Geologia, 2020/12/8 (Scopus)

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>
3. Географіка. Географічний портал. Режим доступу: http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/konstruktivna_geografija/konstruktivna_geografija_jak_nauka_jiji_zavdannja_ta_metodi/80-1-0-1045
4. Географічний конструктор, як об'єкт дослідження конструктивної географії. Режим доступу: https://studopedia.su/6_45813_geografichnyy-konstrukt-yak-objekt-doslidzhennya-konstruktivnoy-geografii.html